

Minnesord över bortgångna ledamöter 2022

av Dennis Gyllensporre

DET ÄR MED stor sorg och saknad som vi noterar att åtta ledamöter lämnat oss sedan föregående högtidssammankomst. Deras gärningar kommer nu att belysas kortfattat

Generalmajor KRISTER LARSSON LAGERSVÄRD avled den 22 september 2022. Han föddes den 14 september 1934 av föräldrarna lantbrukare Lennart Larsson och hans maka Kristina, född Bengtsson. Han sörjes närmast av hustru Solveig och dottern Cecilia.

Lagersvärd avlade officersexamen vid Krigsskolan 1956 och utnämndes samma år till fänrik vid Södra skånska infanteriregementet. Efter väl meriterad förbandstjänst genomgick han Stabskursen vid Militärhögskolan 1964–1966 och erhöll kaptns grad. Han tjänstgjorde därefter under tio år vid Arméstaben och befordrades under denna period till major och därefter överstelöjtnant.

Före utnämning till överste 1979, tjänstgjorde han som bataljonchef vid Södra skånska regementet samt sektionschef vid Södra militärområdesstaben. 1979–1980 var han ställföreträdande chef för Värmlands regemente och tillika chef för Värmlandsbrigaden. Därefter följde uppdrag som planeringsdirektör vid Försvarets materielverk 1980–

1983. Lagersvärd befordrades till generalmajor 1983 när han placerades som chef för Arméstaben. En befattning där hans uttalade förmåga att strukturera och skapa ordning i komplicerade processer kom till sin rätt. Befattningen att vara arméstabschef innebar också att vara chef för Generalstabskåren, det vill säga den grupp av officerare ur vilken arméns högre chefer i huvudsak rekryterades. Att välja ut kandidater vilka eventuellt med tiden skulle inneha höga befattningar i såväl fred som krig var en ytterst grannliga uppgift som Lagersvärd tog på stort allvar. Hans ledstjärna var där att det var officerens karaktärsegenskaper som var viktigast. Något som kan belysas med hans inledning vid ett urvalsmöte ”jag förutsätter att de vi ska bedöma och eventuellt intransportera i Generalstabskåren är kloka och hårt arbetande officerare, men har de egna idéer, och vågar de driva sina tankar även om det kan vara obekvämt”.

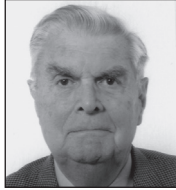
1988 blev han utnämnd till chef för dåvarande Förvarshögskolan, med ansvar för kvalificerad totalförsvarsutbildning riktad till högre civila och militära chefer, en befattning han hade fram till sin pension.

Lagersvärd var också expert i Försvarets ledningsutredning (FLU 74) och i 1979 års materielanskaffningskommitté. Han hade ett mycket aktivt föreningsliv med viktiga förtroendeuppdrag såsom ordförande i

Sveriges militära idrottsförbund 1984–1994, ordförande i Svenska pistolskytteförbundet 1985–1989 och ordförande i Sveriges släktforskarförbund 1995–2001. Bland hans utmärkelser återfinns kungliga Svärdsorden.

Lagersvärd invaldes i avdelning I år 1982.

Kommendör 1 gr CARL-GUSTAF HAMMARSKJÖLD avled den 28 december 2021. Han föddes den 6 november 1934 av föräldrarna civilingenjör Carl Hammarskjöld och hans

maka Marianne, född Virgin. Han sörjes närmast av hustru Kerstin, bortgången kort därefter, och döttrarna Anne och Sophie.

Efter studentexamen utbildade Hammarskjöld sig till sjöofficer. När han 1957 tog examen utsågs han till bäste elev. Efter långresa med HMS *Älvsnabben* följde utbildning på vapenofficersskolans artillerilinje. Han tjänstgjorde därefter vid Kustflottan som artilleriofficer, bl a på jagaren *Halland*. Hammarskjöld genomgick Stabskursen vid Militärhögskolan 1966–1968 och befordrades till kommendörkapten av andra graden 1970, och därefter till kommendörkapten av första graden 1972. Hans utbildning omfattade också ett år vid US Navy War College, 1972–1973. Därefter följde två år som fartygschef på HMS *Halland*, och några år senare fick han ta över fartygschefsrollen på HMS *Älvsnabben*.

Efter det att han blivit befordrad till kommendör 1981 dröjde det inte länge innan han placerades som chef för Kungliga Sjökrigsskolan, 1982–1983, och kort därefter som ställföreträdande chef för Väst kustens marin kommando med Älvsborgs kustartilleriregemente 1983–1985. Därefter återvände Hammarskjöld till USA som marinattaché vid ambassaden i Washington 1985–1989.

Vid hemkomst genomgick han dåvarande Försvarshögskolans chefsutbildning, därefter väntade nya chefsuppgifter i Försvarsstaben där han ledde Underrättelse- och säkerhetskontoret under tre år. Han befordrades 1992 till kommendör av första graden då han tillträdde som chef för Väst kustens marin kommando.

Hammarskjölds goda ledarskap kom även andra till gagn då han var mycket aktiv i föreningsverksamhet med flera viktiga uppdrag. Klubben Brunkeberg var en stor passion med styrelseengagemang under 36 år, varav hälften av tiden som ordförande. Han invaldes 1969 som korresponderande ledamot av Kungliga Örlogsmannasällskapet. Han var 1980–1984 ordförande i Militärsällskapet i Stockholm och 1980–1983 ordförande i Svenska officersförbundet.

Carl-Gustaf Hammarskjöld invaldes i Kungliga Krigsvetenskapsakademins avdelning II år 1984.

Generallöjtnant JAN JONSSON avled den 11 november 2021. Han föddes den 22 september 1952 av föräldrarna distriktssekreterare i Röda Korset Bertil Jonsson och hans maka, husmor Yvonne, född Öhlund. Han sörjes närmast av hustru Annevi och sönerna Richard, Patrik och Christoffer.

Jonsson, känd som ”Pinnen”, började som fältflygare vid Krigsflygskolan 1970. Han kom inledningsvis att flyga Lansen och Viggen. Under åren 1971–1978 tillhörde han Skaraborgs flygflottilj. Det var en period som även innefattade studier. Först utbildning vid Försvarets läroverk och därefter studier vid Flygvapnets krigsskola där han tilldelades utmärkelse som bäste elev. Under åren 1978–1986 var han placerad vid Hälsinge flygflottilj. Denna period avslutades med

studier vid dåvarande Militärhögskolan. Därefter kom han att i flera roller ägna sig åt införandet av det nya stridsflygsystemet Gripen, inledningsvis, 1987–1989, vid Flygstaben. Därefter fick han uppgiften att etablera den taktiska utprovningsorganisationen under tre år för att därefter skapa och forma Flygvapnets taktiska centrum i Linköping under åren 1994–1997. Efter ett år som chef för Södra flygkommandot, utnämndes han till generalmajor och fick uppdraget att forma Flygvapnets taktiska stab som generalinspektör för Flygvapnet. På motsvarande sätt som vid införandet av ett nytt stridsflygsystem kom Jonsson att bli förgrundsfigur för Försvarmaktens nya ledning av operativ verksamhet. När den operativa insatsledningen organiserades som ny stab i Uppsala var det under Jonssons ledning. I samband den stora omorganisationen av Högkvarteret 2005 blev Jonsson ansvarig för insatsprocessen sedermera Försvarmaktens insatschef när titeln inrättades 2007. Därmed avslutades en sju-årig period av omfattande förändring av den operativa ledningen, i betydande omfattning under Jonssons ledarskap.

Som insatschef ingick han i Försvarmaktens ledning. Hans externa uppdrag innefattade styrelseuppdrag i Luftfartsverket.

Jonsson var en färgstark och prestigelös person, och en ledare som ofta anförtroddes svåra och viktiga förändringsuppdrag. Han var visionär men alltid väl förankrad med gedigna detaljkunskaper i teknik och taktik.

Jonsson invaldes i akademiens avdelning III år 1995.

Huvudavdelningschef och tekn lic GÖRAN FRANZÉN avled den 19 november 2021. Han föddes den 18 juli 1938 av föräldrarna disponent Einar Franzén och Britta, född Modig.

Han sörjes närmast av hustru Margareta, och barnen Gunnar, Erik och Ingrid.

Franzén började vid Kungliga Tekniska högskolan 1957. Han studerade teknisk fysik. Efter avlagd civilingenjörsexamen fortsatte han studierna inom matematisk fysik och matematik, vilka avslutades med en teknologie licentiat-examen 1966. Han anställdes därefter på Försvarets forskningsanstalt (FOA) som operationsanalytiker och fick sedermera ansvar som chef för militära operationsanalysavdelningar, först vid arméstaben 1967–1971 och därefter Förvarsstaben 1971–1972. Under denna period hade han en central roll i införandet av en ny långsiktig planeringsmodell, perspektivplanering, vilken bl a var avsedd att bidra med underlag till försvarsberedningarnas långsiktiga överväganden. Han återvände senare till FOA som överingenjör och chef för Institutionen för operationsanalys under åtta år. Han var därefter chef, inledningsvis som tillförordnad därefter ordinarie, vid FOA 1, Förvarsanalys, under elva år, 1978–1989.

Med tjänstledighet som grund tog Franzén möjligheten att bredda sitt arbetsfält, fortfarande med operationsanalys som utgångspunkt. Han var verksam som enskild utredare inom forskning och utveckling av totalförsvaret och därefter sakkunnig vid Förvarsdepartementets enhet för säkerhetspolitiska och internationella frågor 1992–1995. Senare fick han ansvar som huvudsekreterare i Förvarsberedningen, 1995–1999, och utredare av försvarets materielförsörjning 2000–2001.

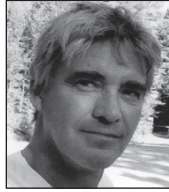
Franzén var känd för sin analytiska förmåga och allmänbildning. Hans gärning har bidragit till kvalitet och insikt i viktiga

beslutsprocesser för det svenska försvarets utformning.

Franzén invaldes i avdelning IV år 1981 och verkade under en period i akademiens granskningsutskott.

Överingenjör och civilingenjör RICKARD LINDSTRÖM avled den 29 november 2021. Han föddes den 19 januari 1958 av föräldrarna major Olle Lindström och fru Anita Lindström och fru Anita född Scherlin. Han sörjes närmast av hustrun Eva, barnen Rebecka och Christoffer samt modern Anita.

Lindström grundutbildades som plutonsbefäl på Infanterikanonvagn 91 (IKV 91), 1978–1979, och genomgick därefter pansartruppernas reservofficersutbildning. Han genomförde sedermera grundläggande flygförarutbildning vid Krigsflygskolan. Därefter valde han en civil bana, dock med fortsatt engagemang i Försvarmakten. Lindström utbildade sig till civilingenjör inom maskinteknik och industriell ekonomi vid nuvarande Luleå tekniska universitet. Efter examen antogs han som elevingenjör vid FMV och blev myndigheten trogen under hela sitt yrkesliv.

Han blev tidigt delprojektledare skydd för projekt Stridsvagn 2000, med ambition att utveckla koncept för ny stridsvagn för 2000-talet. Parallellt med utvecklingen av Stridsvagn 2000 gjordes försök med inlämnade utländska stridsvagnar. Kuwaitkriget 1991, förstärkte slutsatser om akuta operativa behov. När projektgrupp ”Strv Ny” inrättades 1991 vid FMV för att förbereda en anskaffning från utlandet var det med Lindström som delprojektledare skydd 1990–1994. Hans stora uppdrag kom med projekt SEP, Splitterskyddat enhetsfordon, vilket han ledde som projektledare och där-

efter produktledare under perioden 1994–2010, d v s under hela projektets livslängd. Efter Försvarmaktens beslut 2008 att inte fullfölja den pågående utvecklingen av SEP startade nya projekt för anskaffning av Pansarterränbil 360 och Bandvagn 410. Även här spelade Lindström en central roll som delprojektledare. 2012 fick han uppdraget att koordinera internationellt samarbete för armén och 2018 blev han strategisk rådgivare.

Lindström var en pionjär avseende tekniska lösningar och internationella samarbeten avseende skydd för stridsfordon, vilket bl a direkt bidragit till ökad säkerhet för förband i internationella insatser. Hans engagemang och djupa kunskaper var omvittnat, inte minst genom publicering av boken *Svenskt Pansar – 90 år av svensk stridsfordonsutveckling* tillsammans med Carl-Gustaf Svantesson. Han hade många andra intressen som Formel 1, fågelskådning, fjällvandring, och släktforskning.

Lindström invaldes i avdelning IV år 2005.

Ambassadör och fil dr KATARINA BRODIN avled den 24 maj 2022. Hon föddes den 8 september 1934 av föräldrarna professor Per Olov Barck och filosofie magister Kajsa Krook. Hon sörjes närmast av dottrarna Lena och Susanne.

Brodin avlade civilekonomexamen vid Helsingfors handelshögskola 1955 och studerade därefter vid American University i Washington D C och London School of Economics (LSE) innan hon återvände till Finland för att avlägga en magisterexamen vid Helsingfors universitet. De fortsatta studierna vid Stockholms universitet kom att

ske parallellt med forskningstjänster, inledningsvis vid Utrikespolitiska institutet. Efter filosofie licentiat-examen anställdes hon som forskare vid Försvarets forskningsanstalt (FOA). När hon sedan avlade filosofie doktors-examen 1977, hade anställning påbörjats vid Forsvarsdepartementet som sakkunnig. Därefter, under perioden 1984–1991, tjänstgjorde hon som departementsråd vid Utrikesdepartementet. Hennes akademiska bakgrund och profil kunde nyttas än mer när hon senare placerades som minister vid ambassaden i Helsingfors 1991–1995 och därefter som ambassadör i Tallinn 1995–1998.

Brodin hade en rad sidouppdrag. Hon var expert i två försvarskommissioner, 1978 års försvarskommission 1978–1979 och i 1988 års försvarskommission 1989–1990. Hon var ledamot av Nordiska samarbetskommittén för internationell politik, inklusive konflikt- och fredsforskning (NORDSAM). Därutöver hade hon ett långvarigt engagemang som ledamot av Skandinaviska Enskilda Bankens råd för samhällsekonomiska frågor.

Brodins forskning var fokuserad på utrikespolitiska doktriner. Hennes doktorsavhandling gjorde komparativa analyser mellan USA och Finland. Det var framför allt de finska doktrinerna som upptog hennes forskningsintresse. Att hon behärskade finska i tal och skrift var en tillgång både som forskare och diplomat. Brodin var en erkänt skicklig analytiker av internationell politik som hade en särskild förmåga att sätta in finsk och svensk politik i dess regionala kontext. Hennes senare publiceringar kom också att behandla Nordeuropas säkerhetspolitiska miljö med de doktrinära perspektiven som grund.

Hon invaldes i avdelning VI år 1979 och blev därmed den första kvinnliga ledamoten i Krigsvetenskapsakademien.

Överingenjör och fil kand
JOHAN TUNBERGER avled
den 11 januari 2022. Han
föddes den 21 juni 1944
av föräldrarna Karl Axel
Tunberger och Pernilla
född Zätterström, båda
redaktörer. Han sörjes närmast av hustru
Charlotte och barnen David, Arvid, Minna
och Pernilla.

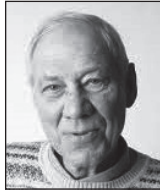
Efter studier i internationella relationer vid London School of Economics (LSE) avlade han en filosofie kandidatexamen i historia och statskunskap 1959 vid nuvarande Stockholms universitet. I samband med det anställdes han vid *Svenska Dagbladet* och blev med tiden specialiserad på försvars- och säkerhetspolitik. Under två perioder var han informationssekreterare hos den moderate försvarsministern Erik Krönmark, 1976–1978 och 1979–1981. Därefter var han verksam vid Försvarets forskningsanstalt (FOA) som säkerhetspolitisk analytiker under tolv år. Därefter följde sju år, 1994–2001, som överdirektör vid Försvarets radioanstalt (FRA). Under de sista fem åren före pensionen var han överingenjör vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) 2002–2007.

Tunberger hade en bred överblick över hela det försvars- och säkerhetspolitiska fältet, och kombinerade en illusionsfri syn på hur världen fungerade med en djupt humanistisk värdegrund. Han kunde därför på ett mycket fruktbart sätt knyta samman hårda och mjuka faktorer till en helhet och också ofta korrekt förutse vilken väg utvecklingen skulle ta framöver. Tunberger var en mycket god stilist och fungerade på FOA/FOI som uppskattad mentor och förebild för yngre kollegor vad gäller analytikerns etik, det analytiska hantverket och skrivandets konst. Tunberger förblev en tydlig röst i den försvars- och säkerhetspolitiska debatten efter sin pension. Han debatterade aktivt och

med skarpa formuleringar, inte minst inom Akademien, om det militära försvarets planer och dess bristande realiserbarhet, något som han benämnde ”flykten framåt”.

Han invaldes i avdelning VI år 1997 och verkade under en period som sekreterare respektive vice ordförande i avdelningen.

Forskningschef och docent GUNNAR SJÖSTEDT avled den 26 mars 2022. Han föddes den 23 maj 1942. Han sörjes närmast av hustru Gabrielle och dottern Stéphanie.

Sjöstedt studerade statsvetenskap vid Stockholms universitet. Efter avlagd filosofie licentiatexamen 1969 breddades studierna. Först med en examen vid Handelshögskolan i Stockholm och därefter som special graduate student vid Massachusetts Institute of Technology (MIT). Studierna kulminerade 1973 då han disputerade vid Stockholms universitet. Hans avhandling baserades på såväl statsvetenskaplig som ekonomisk grund och behandlade OECD-samarbetet. Därefter kom hans professionella gärning att kretsa kring Utrikespolitiska institutet (UI), inledningsvis som forskare. Han blev docent 1976 och etablerade sig som seniorforskare och därefter forskningschef.

Hans forskning spände över flera akademiska discipliner såsom europeisk integration, klimat och miljö, multilaterala förhandlingar, psykologisk krigföring, systemanalys, samt frihandel och säkerhet. Med denna akademiska bakgrund kvalificerade han sig för ett mångårigt engagemang i ledningen av Program on International Negotiation

(PIN) vid International Institute for Applied Systems Analysis med säte i Wien, ett oberoende forskningsinstitut som fokuserar på policy-nära interdisciplinär forskning inom områden som funnits alltför svåra att hantera nationellt eller inom ett specifikt forskningsområde. Resultaten tillgängliggörs till beslutsfattare för att bidra till evidens-baserad policyutformning. Sjöstedt kom också att ta sig an en rad konsultuppdrag åt Regeringskansliet och myndigheter.

Sjöstedts akademiska gärning förstås inte i första hand genom en exposé av de vetenskapliga områden han bidragit till utan det som kännetecknade hans resultat var hans framsynthet. Han var en pionjär som ofta låg långt före den etablerade forskningens huvudgata. Som exempel kan nämnas hans arbete kring de externa effekterna av den europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC). Den blev en fundamental byggsten för att förstå nuvarande EU:s roll som internationell aktör. Han är en av de mest citerade svenska forskarna. Sjöstedt var en varm person som aktivt bidrog till att skapa en bra forskningsmiljö där både seniora akademiker och yngre kollegor kände inspiration och tillit.

Sjöstedt invaldes i avdelning VI år 1999.

Åtta goda kamrater och framstående ledamöter har lämnat vår krets. Vi saknar dem och tänker på deras anhöriga. Genom sina gärningar har de i hög grad levt upp till Kungliga Krigsvetenskapsakademiens motto, Fäderneslandets försvar – Mod och kunskaper!

Författaren är generallöjtnant, fil dr och akademiens andre styresman.